

ASPECTE METODOLOGICE ȘI PRACTICE ALE MANAGEMENTULUI SERVICIILOR DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

*Svetlana GOROBIEVSCHI, doctor în economie, conferențiar universitar, ULIM
Nan COSTICĂ, România*

Recenzenți:

*Alexandru GRIBINCEA, doctor habilitat în economie, profesor universitar
Alexandru ȘCERBANSCHI, doctor în economie*

En partant de la polemique au sujet des aspects methodologiques des services publiques en tant que categorie economique, les auteurs de la present recherche, determinent et concretisent leur essence, aussi comme celle des services dans le domaine de ravitaillement en eau et en canalisation, comme etant des services publiques qui se chargent de l'accomplissement d'une necessite d'interet general. Les auteurs orientent de la pratique et les exigences contemporaines envers les services de certains pays de l' Union Europeenne (La France, L'Allemagne etc).

A l'instar de ces exemples, la Roumanie et d'autres pays pourrons s'en servir dans l'enjeux de focalizer ces exigences envers les services de ravitaillement en eau et en canalization dans le contexte de l'integration a l'Union Europeenne.

I. Aspecte metodologice ale serviciilor publice

Integrarea României în Uniunea Europeană este un proces de lungă durată. Unul din aspectele importante spre redirectionare în contextul integrării este menționat prin necesitatea de reevaluare a managementului serviciilor de asigurare cu apă și de canalizare. Întru conștientizarea obiectivelor de perspectivă și volumului de lucru în această direcție vom prezenta o analiză succintă a aspectelor metodologice și practice ale Uniunii Europene.

Termenul *servicii publice* este utilizat atât în sens de organizație, de organism social, cât și în sens funcțional, de activitate desfășurată de acest organism. Noțiunea de servicii publice a cunoscut, pe parcursul timpului, o evoluție contradictorie. În literatura de specialitate serviciile publice sunt definite din mai multe puncte de vedere.

O primă definiție pune în evidență faptul că serviciile publice sunt o activitate. În acest caz serviciile publice de către **E. Tarangul, Th. Marinescu** sunt definite în felul următor: „*Activități ale autorităților publice în vederea satisfacerii interesului general, orice activitate, creată pentru satisfacerea unor interese colective, care se realizează după o procedură specială a dreptului public, la nevoie cu concursul forței publice*”.

O altă categorie de definiții, accentuează *caracterul formal* al serviciului public, respectiv faptul de a fi creat de stat sau unitățile administrativ-teritoriale. O astfel de definiție este utilizată de **P. Negulescu**: „*Prin serviciul public înțelegem o creațiune a statului, județului, comunei, pusă la dispoziția publicului în scopul de a satisface, în mod regulat și continuu, nevoi cu caracter general, cărora inițiativa privată nu ar putea să dea decât satisfacție incompletă și intermitentă*”.

În alte cazuri, se pune în evidență *conținutul material* al serviciului public care este tratat de **Th. Marinescu**: „*Un serviciu public este totalitatea mijloacelor (personale și materiale), prin care o persoană administrativă își îndeplinește scopul său, ori o parte determinantă din acest scop.*”

Parametrul de plecare în definirea și delimitarea serviciilor publice îl constituie rolul deosebit în acoperirea unor nevoi colective ale cetățenilor unui stat. **P. Samuelson** spunea că “statul asigură anumite servicii colective indispensabile, în lipsa cărora viața comunității ar fi de neconceput și care nu pot fi abandonate, fără inconveniențe majore, în favoarea inițiativei private”.

Literatura de specialitate de dată recentă analizează noțiunea serviciului public din perspectiva noilor realități legislative. Astfel, **A. Iorgovan** susține definiția dată de către **Jean Rivero**: „*Serviciul public este forma acțiunii administrative prin care o persoană publică își asumă satisfacerea unei nevoi de interes general*”.

Există o multitudine de definiții ale serviciului public, dar în opinia autorilor cea mai recunoscută și-a găsit oglindire în cadrul legislativ al României și este cea formulată de **A. Iorgovan** și **A. Androniceanu**. Prin serviciu public ei definesc „*activitatea organizată sau autorizată de o autoritate a administrației publice pentru a satisface nevoi sociale de interes public*” sau „*un ansamblu de activități organizate și autorizate de administrația publică pentru a satisface nevoi sociale de interes public*”. În viziunea autorilor definițiile formulate sunt identice.

Într-un alt studiu, efectuat de **V. Prisăcaru** serviciul este definit ca fiind „*acel organism administrativ înființat prin lege sau pe baza legii, de către stat, județ sau comună pentru satisfacerea în mod continuu a unor interese specifice ale membrilor societății*”.

După cum observăm, acest tip de definiție încearcă să îmbine concepțiile unor autori interbelici, respectiv a profesorilor **P. Negulescu** și **A. Teodorescu**. O altă modalitate de definire a serviciilor publice este realizată de **R. Petrescu**, care arată că ne aflăm în prezența unui serviciu public dacă:

- a) o activitate de interes general sau public este desfășurată de o autoritate a administrației publice sau de o persoană juridică publică organizată de acesta;
- b) dacă o persoană juridică privată este autorizată de administrația publică să presteze anumite activități de interes general.

II. Managementul serviciilor publice poate fi definit ca un ansamblu de metode și procese de definire a obiectivelor de organizare, alocare de resurse, antrenare și control al unei organizații publice. Pentru a înțelege corect termenul de managementul serviciilor publice, ar trebui să vedem mediul general în care a evoluat în ultimele două decenii conceptul de management.

Provocările organizațiilor publice sunt în mod direct legate de integrarea lor într-un sistem lărgit, fie local, fie național sau internațional. Astfel, mediul organizațiilor este din ce în ce mai complex, schimbător și incert. Complexitatea pentru organizația publică este dependentă, pe de o parte, de numărul de variabile prezente, iar pe de altă parte, de numărul de interacțiuni între aceste

variabile. În acest sens, variabilele sunt de natură economică, socială, culturală, tehnică juridică, politică, structurală.

Definirea serviciului public a cunoscut modificări, determinate de parcurgerea diferitelor etape evolutive ale societății, ale intervenției guvernării și colectivităților locale. Serviciile publice pot fi definite ca organizații de stat sau ale colectivităților locale, activități utile create cu scopul satisfacerii nevoilor publice.

Clasificarea acestora se face în funcție de nivelul de realizare a nevoii publice, natura juridică, modul de organizare, forma de proprietate. Dată fiind complexitatea cerințelor sociale, există și o mare varietate de servicii publice.

„Câte servicii sunt și care sunt? Totul depinde de nevoi și de întreprinderi”. Din diversitatea cerințelor sociale se dezvoltă o clasificare a serviciilor publice: serviciu public și serviciu de utilitate publică. Distincția dintre cele două servicii constă în faptul că primul este înfăptuit de o organizație statală, iar cel de-al doilea – de o organizație nestatală.

În cazul organizațiilor mixte, de stat și particulare, ne aflăm în prezența unui serviciu public, deoarece la acea organizație participă și statul, fie ca autoritate publică, fie ca persoană juridică.

Nevoile sociale din oricare societate cunosc o întindere nelimitată și diferă în funcție de cele mai variate criterii: culturale, geografice, economice, vârstă, sex etc. Managementul public își propune satisfacerea la un nivel cât mai ridicat a acestor nevoi, care particularizează la un moment dat interesul public. Pentru satisfacerea diferitor cerințe ale membrilor unei colectivități umane (hrană, locuință, transport, cultură, sănătate, pază și ordine publică, asistență socială etc.), statul sau colectivitatea locală înființează anumite activități, denumite servicii publice.

Semnificația noțiunii de serviciu public, modul de organizare și funcționare, sfera serviciilor publice, instrumentarul de conducere al acestora sunt mult dependente de tipul de servicii și de gradul de intervenție a statului în economie.

Analizând evoluția economiilor moderne, reiese în mod indubitabil la iveală faptul că serviciile constituie un sector distinct al acestora, caracterizat printr-o mare diversitate și un dinamism ridicat, care își pune amprenta asupra celorlalte sectoare economice, influențează în mod direct valorificarea resurselor umane și materiale, având o contribuție majoră la progresul economic și social.

Așadar, în concepția teoriei dreptului administrativ românesc, *“serviciul public este forma acțiunii administrative prin care o persoană publică își asumă satisfacerea unei nevoi de interes general”*.

În dreptul public francez, *serviciul public se definește ca fiind: “o activitate de interes general, supusă unui regim juridic particular: egalitatea de acces a utilizatorilor, adaptabilitatea la modificările cererii și fluiditate în furnizare”*.

Comunitatea Europeană a introdus reglementarea serviciului de interes economic general în următoarea redacție: *“Un serviciu minimal, cu o calitate specifică, oferit fiecărui utilizator la un preț accesibil”*. Prin utilitate publică se înțelege orice activitate care vizează realizarea unor scopuri benefice în domeniul de interes public general și/sau comunitar.

Printre multitudinea serviciilor publice un deosebit rol în societate îl au serviciile publice cu apă potabilă și canalizare. Serviciile publice de gospodărire comunală

reprezintă o clasă specială a serviciilor de interes general și reprezintă ansamblul activităților și acțiunilor de utilitate și de interes local, desfășurate sub autoritatea administrației publice locale, având ca scop furnizarea serviciilor de utilitate publică în condițiile respectării unor principii generale de acțiune (principiul dezvoltării durabile, principiul autonomiei locale, principiul descentralizării serviciilor publice etc.).

Piața serviciilor publice prezintă caracteristicile monopolului, ceea ce face ca apariția unui al doilea producător/prestator să conducă în general la creșterea costurilor medii și implicit a tarifelor.

Să urmărim cerințele către aceste servicii în țările Uniunii Europene.

III. Managementul apei în Uniunea Europeană

Politica U.E. în domeniul apei este reglementată de directiva UE 2000/60/CE din 23.10.2000 conform căreia U.E. a făcut o alegere fără echivoc în favoarea dezvoltării durabile. Conceptul de dezvoltare durabilă este dezvoltat în tratatul de la Amsterdam (1997) și prevede “promovarea, în ansamblul comunității, unei dezvoltări armonioase, echilibrate și durabile a activităților economice, unei creșteri durabile și neinflaționiste, unui nivel ridicat de protecție și de ameliorare a calității mediului înconjurător, unui reviriment al nivelului și calității vieții”.

Strategia europeană reia ideea necesității unui echilibru între diferiți factori care contribuie la îmbunătățirea vieții și ideea obligativității pentru generațiile actuale de a lasă generațiilor viitoare stocuri de resurse economice, de mediu, sociale care să permită să beneficieze de niveluri de bunăstare cel puțin la fel de ridicate ca și cele actuale.

Față de diversitatea definițiilor formulate relativ la dezvoltarea durabilă trebuie subliniată ideea că acesta nu este un concept imobil. Conceptul de dezvoltare durabilă reprezintă o cugetare permanentă între echilibru și compromis definită de:

- interesele generațiilor actuale și cele ale generațiilor viitoare, într-un context de echitate între generații;
- interesele țărilor industrializate din nord, versus țările în curs de dezvoltare din sud;
- nevoile omenirii și păstrarea ecosistemelor;
- interesele diferitelor grupuri sociale sau țări.

Sommet-ul european de la Goteborg (iunie 2001) a adoptat o strategie de dezvoltare durabilă pe termen lung pentru Europa, au fost reținute patru domenii ca fiind prioritare:

- schimbarea climaterică;
- transporturile;
- sănătatea publică;
- resurse naturale.

În sectorul apei, politica europeană era foarte fragmentată: jumătate din directive tratau problema apei în mod direct, iar jumătate – indirect. Ultima directivă – cadru adoptată a apărut din necesitatea reorganizării și simplificării politicii europene în domeniul apei, revigorând astfel modul de gestionare durabilă a resurselor de apă.

Directiva 2000/60/CE din 23.10.2000, adoptată de Consiliul și Parlamentului Europei, definește un cadru pentru susținerea și protecția apelor prin intermediul gestiunii unor mari bazine hidrografice la nivel european; în plus, această directivă

este chemată să joace un rol strategic și fondator în materie de politică a apei, recunoscând bazinul versant drept o arie geografică pertinentă.

Principalele aspecte definite de Directiva 2000/60/CE sunt următoarele:

- protecția mediului, astfel încât, începând cu 2015 starea apelor de suprafață și subterane să fie consistent îmbunătățite;

- decalarea termenelor și realizării anumitor obiective va trebui să fie foarte temeinic justificată;

- ameliorarea calităților chimice a apei, inversând, acolo unde este necesar, tendințe către degradarea calității apelor subterane și pentru apele de suprafață, reducând progresiv deversările, astfel ca acestea să fie suprimate în termen de maxim 20 de ani pentru substanțele “periculoase” (metale, pesticide, hidrocarburi);

- până la sfârșitul anului 2009 în cadrul unui “plan de gestiune” vor fi definite obiectivele care trebuie atinse în 2015 și “programul de măsuri” trebuie să definească acțiunile necesare pentru realizarea acestora;

- realizarea unor analize economice temeinice – directiva cu definirea modalităților de tarifare a apei și de aplicare a principiilor de recuperare a costurilor serviciilor de apă care să cuprindă și cheltuielile de mediu;

- consultarea cetățenilor – directiva solicită asigurarea participării active a celor implicați în domeniul apei, dar și a cetățenilor în ideea asigurării unei transparențe totale în politica apei;

- aplicația acestei directive o constituie “ Confederația Rinului “ care reprezintă o cooperare transfrontalieră în spațiul definit drept “ Rhinul Superior “ între Germania, Franța și Elveția (mai precis între landuri și regiuni din aceste țări) și vizează și aspecte cum ar fi transporturile, mediul, cultura, tineretul, sănătatea.

După modul de reglare și funcționare a serviciilor de apă în UE se pot distinge trei modele funcționale:

- **modelul anglo-saxon;**

- **modelul francez;**

- **modelul german.**

Modelul anglo-saxon este structurat pe trei componente majore:

- pe de o parte este utilizatorul în ipostazele sale de contribuabil și cetățean;

- pe de altă parte este operatorul;

- al treilea pol îl reprezintă statul.

Modelul anglo-saxon are două variante:

a) *Varianta americană* – în care statul, justiția și alte instituții democratice și administrative pot interveni la toate nivelele pentru a valoriza și apăra interesele clientului – alegător în raport cu operatorul de servicii publice.

b) *Varianta britanică simplificată* – într-un anume fel varianta americană, prin suprimarea unor elemente caracteristice fiecăruia din cei trei poli dominanți astfel ca:

- tribunalele, dar mai ales aleșii teritoriali sunt sistematic excluși din procesul de reglare, funcție încredințată în întregime unor organisme de reglare ad-hoc care supraveghează și filtrează presiunile efectuate de aleși (care nu pot interveni direct);

- nici consumatorul nu mai are locul definit în varianta nord – americană;

- singurul “pilon” rămâne operatorul privat motivat doar de interesele acționarilor și care minimizează orice fel de constrângeri legislative, sociale sau de altă natură.

Modelul francez are la bază, de asemenea, trei piloni, dar lipsește funcția de reglaj atribuită concurenței.

Reînnoirea periodică a contractelor între operatori și autorități permite, conform acestei abordări, apariția concurenței între operatori, bineînțeles cu condiția să existe mai multe companii în concurență și să nu fie un oligopol stabil astfel ca, în acest sens, s-au dezvoltat mai multe forme de contracte (concesiunea, închirierea, girarea sau regia interesată).

Curtea de Conturi a Franței: “majorări considerabile de preț, angajamente nerespectate, negocieri îndoielnice, falsa concurență, toate acestea și multe altele fac parte dintr-un tablou sumbru. Pe banca acuzării stau companiile mari din acest sector în fața aleșilor locali, care sunt izolați și fără putere”.

Politica în domeniul apei în Franța are la bază următoarele principii: apropiere globală a parametrilor apei subterane și a apelor de suprafață din punctul de vedere al parametrilor fizici, chimici și biologici; gestiunea pe bazine hidrografice; gestiune descentralizată și decizii locale (la nivelul principalilor utilizatori); concentrare și o participare activă din partea utilizatorilor; instrumente economice “de incitare” de tipul: poluatorul plătește, utilizatorul plătește (beneficiarul plătește – cazul cheltuielilor cu protecția mediului, a investițiilor pe acest domeniu); o corelație dinamică sistematică între politica apei și cea a amenajării teritoriului.

Politica apei este definită într-un parteneriat între: stat, colectivitățile locale și utilizatori. La nivel național, Comitetul Național al Apei este consultat în privința orientărilor strategice și în privința proiectelor de texte legislative și de reglementări.

La nivel de bazine hidrografice există Comitetele de bazin și Agenția apei care regroupează aleșii locali în trei nivele teritoriale (comune, departamente și regiuni).

La nivel de sub-bazin, o comisie locală a apei, participă la realizarea schemei de amenajare și gestiune a apelor (SAGE), precizând obiectivele de utilizare a apei în detaliu.

La nivel local, primăriile (cca. 36000 în Franța) sunt responsabile de apa potabilă și sanitarizarea ei (ape uzate și ape fluviale).

Din punct de vedere legislativ, de-a lungul timpului au fost elaborate, în mod evident, o succesiune de acte normative dintre care, un rol deosebit l-a avut Legea apei din 1992, lege care a relansat politica apei, astfel, ca apa face parte din patrimoniul național, concentrarea politicilor apei se realizează printr-o planificare a gestiunii apei; apa are valoare economică și riscul de a deveni o resursă rară și scumpă; colectarea și tratarea apelor uzate menajere sunt obligatorii pe tot teritoriul începând cu 2005; trebuia stabilit un perimetru de protecție în jurul fiecărei captări de apă potabilă.

Legea 338/2004 privind transpunerea directivei cadru pentru o politică comunitară în domeniul apei a impus creșterea transparenței în gestiunea serviciului și o informație mai completă a cetățenilor cu privire la structura tarifului; legea prevede și crearea unui Consiliu al serviciilor publice de apă și de sanitarizare care va putea da avize pentru tarife, componentele facturii și pentru contractele de delegare a serviciului public și implementarea tarifului binom (care impune generalizarea contorizării în locuințele individuale și colective).

Gestiunea operațională a resurselor de apă și a serviciilor de alimentare cu apă în Franța

Regula de bază în managementul resurselor de apă la nivelul Franței o constituie gestiunea integrată la nivelul bazinelor versanților. Din punct de vedere instituțional, pivotul central îl constituie Agenția de Bazin (organizată la nivel de regiuni în Agenții de Regiune care, la rândul lor, cuprind mai multe administrații locale): *Agenție de Bazin – Agenție de Regiune – Administrații locale*.

În Franța există la nivelul comunelor (cca. 36.000) aproximativ 15.000 de servicii organizate în peste 2.000 de sindicate ale apei (comunele și sindicatele pot delega sarcina serviciilor de alimentare cu apă către operatori privați). Se aplică o multitudine de forme de delegare:

- Concesiunea – cu regimul juridic aplicat și cunoscut și la noi.
- Regia – colectivitatea încredințează un echipament spre administrare unei regii din subordinea autorității locale.
- Gerarea – gerantul este însărcinat cu funcționarea unui echipament fiind plătit cu o remunerație forfetară.
- Afermajul – o formă a delegării de gestiune prin care, pe o perioadă determinată profitul se cedează operatorului de servicii.

Delegarea de gestiune acoperă 80% din populație și 60% din volumul de servicii.

O caracteristică ce se regăsește numai la nivelul Franței este concentrarea operatorilor; există, practic, 3 mari operatori:

- General des Eaux – 40% din consumatori și 50% din piața privată.
- Lyonnaise des Eaux – 25% din abonați.
- Grupul Bonyguer – prezent de regulă în mediul rural și localitățile mici, structurat în două filiale (SAUR și CISE) și care deține 10% din populație și 12 – 13% din piață.

Finanțarea serviciilor de alimentare cu apă, ca de altfel a întregii politici a apelor are la bază trei principii:

- unitatea de gestiune este versantul hidrografic.
- utilizatorii aceluiași bazin trebuie să se concentreze în ce privește politica apei.
- consumatorii și poluatorii trebuie să plătească.

Din punct de vedere instituțional, finanțarea serviciilor și politicilor în domeniul apei se realizează de: Comitetul Bazinului; Consiliul de administrație al Comitetului; Agenția apei (la nivel de bazin hidrografic).

Comitetul de Bazin elaborează politica apei (subteran sau de suprafață) pe perioade de 5 ani și cuprinde reprezentanți ai aleșilor, utilizatorilor, specialiști, reprezentanți ai principalilor poluatori, ai factorilor de protecție a mediului din cadrul fiecărei regiuni a bazinului hidrografic.

Consiliul de Administrație conduce Comitetul de Bazin și are 26 de membri: 24 de membri din partea comitetelor de bazin (8 reprezentanți din partea aleșilor, 8 – din partea utilizatorilor și 8 – ai administrației locale).

Agenția de Apă reprezintă structura instituțională executivă fiind o instituție publică cu personalitate juridică și autonomie financiară.

Poluatorii sunt stimulați pe două căi:

- 2 / 3 din sprijinul financiar pentru reducerea poluării vin ca subvenții;
- 1 / 3 din sursele financiare dedicate reducerii poluării vin din credite cu dobânzi preferențiale.

Agențiile prelevează de la utilizatori o redevență corespunzătoare forfetării poluării produse de fiecare localitate și o varsă, în bună măsură, colectivităților care exploatează stațiile de epurare.

În acest fel, Agențiile finanțează baraje de retenție, uzine de tratare, stații de epurare și în plus, fiecare colectivitate care beneficiază de serviciile de alimentare cu apă și de canalizare își suportă practic pe spete proprii costurile de exploatare și poluare.

Alte practici și tendințe constatate la nivelul Franței:

a. S-a constatat că:

- populația este cel mai greu de corectat – factor de poluare a apei;
- industria se mișcă mult mai repede în această direcție;
- pentru agricultură, părerile sunt împărțite, dar de regulă, inerția acesteia este mare în ce privește protecția mediului.

b. Serviciile de epurare și de sanitarizare/epurare trebuie administrate separat și de componente bugetare cuprinse în bugetul general al administrației locale.

c. Pentru apele pluviale se decontează în mod similar dacă nu există rețele de colectare separate pentru colectarea acestora.

d. Prețul apei furnizate este aprobat exclusiv de liderul autorității locale (primar) și cuprinde prețurile care sunt mai mari în mediul rural, decât în cel urban și mai mici în cadrul regiilor, decât în cazul operatorilor privați.

Modelul german funcționează practic fără control, deoarece municipalitatea este și operator și nu dă socoteala decât ei și alegătorilor. Criticii acestui model insistă asupra riscurilor care decurg din lipsa motivării indusă de lipsa unui control extern, riscuri materializate, printre altele, în proliferarea unei birocrății perene și ineficace al cărui obiectiv este perpetuarea privilegiilor.

În domeniul apei, conceptul de bază în politica apei la nivelul întregii Germanii este dezvoltarea durabilă, se bazează și se definește în raport cu nouă principii:

- principiul regionalității: resursele regionale și spațiile naturale trebuie protejate;
- principiul integrării: apa trebuie gestionată unitar, împreună cu celelalte componente ale mediului înconjurător, interesele în ceea ce privește gospodărirea apei trebuie integrată în celelalte politici de resort;
- principiul cauzatorului: costurile poluării se atribuie și recuperează de la cel care le-a produs;
- principiul cooperării și al participării: gospodărirea apelor se realizează prin optimizarea adecvată a intereselor diverșilor actori economici, sociali și instituționali fiind necesară promovarea autoorganizării și coparticipării;
- principiul minimizării resurselor: consumul direct și indirect de resurse și energie în gestiunea apelor trebuie sistematic micșorat;
- principiul prevederii: daunele extreme și riscurile necunoscute trebuie, pe cât posibil, excluse;
- principiul reducerii surselor: emisiile și substanțele dăunătoare trebuie reținute la locul în care au fost generate;
- principiul reversibilității: măsurile și politicile în domeniul apei sunt întotdeauna reversibile;

- principiul intergenerațiilor: orizontul temporal în planificarea gestiunii apelor trebuie să corespundă orizontului temporal în acțiune.

Există două surse de legiferare: nivelul federal și nivelul land-urilor, cele mai importante fiind cele de la nivel federal; legea gospodăririi apelor a fost revizuită de 7 ori, ultima forma fiind editată în 2002 și cuprinde și transpunerea în practică a prevederilor directivei 60/2000.

Principalele aspecte ale Legii cadru de gospodărire a apelor fac referire la următoarele aspecte:

- apa nu este și nu poate fi proprietate privată;
- apa curată trebuie protejată, iar apa poluată trebuie regenerată;
- apa este un bun public și este protejată de stat;
- politica de piață este inadecvată pentru politica apelor fiind antagonică dezvoltării durabile.

Gestiunea operațională a serviciilor de alimentare cu apă în Germania

Datorită condițiilor specifice, Germania împarte, prin bazinele versanților muntoși, 60% din resursele sale de apă, dispunând de cca. 2000 mc / loc., au la nivelul unui consum mediu lunar de 4 mc / loc. Principalele caracteristici în gestiunea apei sunt federalismul și subsidiaritatea.

Nivelul federal (Bund-ul) elaborează legislația generală în timp ce land-urile elaborează propriile acte normative (în completare și complementare). Competența asupra protecției resurselor și gestiunii apei aparține în exclusivitate land-ului. Organizarea serviciului este distinctă pentru componența alimentării cu apă (considerată activitate comercială) respectiv pentru componența sanitarizării apelor uzate (activitate care nu mai are același atribut). Organizarea alimentării cu apă potabilă are o multitudine de forme concrete:

- a. "Aktiengesellschaft" – AG echivalentul societăților anonime.
- b. GmbH – statut privat dar cu capitaluri municipale.
- c. Zweckverband – sindicatul comunelor.
- d. Stadtwerke – operator integrator de servicii publice distincte (apă, energie electrică, gaz metan etc.) – întreprindere transversală, organizată, de regulă, în marile orașe.

Câteva exemple de organizare:

În cazul în care resursele materiale și financiare sunt insuficiente, au fost constituite rețele de transfer regional și sisteme de cooperare voluntară între municipalități, fie prin asocieri între land-uri. Aceste rețele nu aprovizionează direct consumatorul final, dar au clienți în diverse rețele locale.

Exemple. În Rhemania de Nord – Westfalia, există o singură societate privată care deservește industria și orașele din bazinul Ruhr. În Land-urile din est există operatori care funcționează în parteneriat public – privat; cel mai frapant exemplu – prezența lui Lyonnese des Eaux la Rostok.

În Frankfurt există un Stadtwerke care a creat o filială în care deține majoritatea acțiunilor împreună cu societatea privată pe serviciul de alimentare cu apă și de canalizare. Distribuitorul de apă plătește municipalităților un drept de concesiune stabilit în funcție de volumul de apă distribuită (prin exemplu, distribuitorul de apă din Hamburg plătește drepturi de concesiune de cca. 13% din cifra de afaceri).

Constituția germană prevede ca sindicatele municipale și comunale au dreptul să stabilească, să dezvolte și să gireze societăți de drept privat, cum ar fi AG – urile sau GmbH (un echivalent al S.R.L.) al căror capital aparțin în totalitate sau în parte unei municipalități sau unui consorțiu (sindicat) al colectivităților locale.

Marile orașe, în majoritatea cazurilor, au încredințat serviciile publice societăților care le aparțin. Sanitarizarea este considerată ca o funcție distinctă, dar nu cu un caracter industrial și comercial, fiind în sarcina exclusivă a municipalităților.

În prezent se dezvoltă o tendință conform căreia se vor structura forme juridice de tipul regiilor semiautonome (cu contabilitate proprie, independență managerială, dar nu și personalitate juridică).

Bibliografie

1. Androniceanu, A., Management public. București: Editura Economică, 1999. 240 p.
2. Blanovschi, A., Doctrine economice. Chișinău: AAP, 2004. 242 p.
3. Emilian, R., Managementul serviciilor – motivații, principii, metode, organizare. București: Editura Expert, 2000.
4. Gorobievski S., Nădrag D. Analiza comparativă între managementul public și cel privat. Symposia Professorum, ULIM, Chișinău, ULIM, 2005.
5. Gorobievski S., Levinte A. Paradoxurile managementului social. Symposia Professorum, ULIM, 2007.
6. Greffe, X., L'evolution des activites publiques, în: Recherches economiques et sociales. Nr. 13-14, 1985.
7. Iorgovan A., Tratat de drept administrativ. București: Ed. Nemira, 1996, vol. II.
8. Iordan N., Managementul serviciilor publice. București: ALL Beck, 2003.
9. Le Monde, 28.01.1997.
10. Meny, Y., Politiques publiques en Europe. Paris, 1997.
11. Negulescu P., Tratat de drept administrativ. Vol. 1. Principii generale. Ediția a IV-a. București: Ed. Marvan, 1934.
12. Nicola I., Managementul serviciilor publice. București: Editura ALL BECK, 2003. 247 p.
13. Самуэльсон П., Экономика. Москва: ВНИИСИ „Машиностроение”, 1994.
14. Pollitt, Ch., Bouckaert, G., Reforma managementului public (traducere). Chișinău: Ed. Epigraf, 2004. p. 336.
15. <http://www.gov.ro/presa/afis-doc>.
16. <http://www.ana.gov.ro/rom/standarde.pdf>.

Prezentat la 26.12. 2007